

RECURSOS DIDÀCTICS

VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA

2n curs d'ESO

Josep Martines (Coordinador)
Josep M. Escolano
Jaume Fornés
Caterina Martínez
Rosabel Roig-Vila

Disseny coberta: Nina Lloréns

Il·lustracions i maquetació: Esperança Martínez

© Tabarca Llibres, S.L.

© Josep Martines (coordinador)
Josep M. Escolano
Jaume Fornés
Caterina Martínez
Rosabel Roig-Vila

Edita:
Tabarca Llibres, S.L.
Av. Ausiàs March, 184
Tel.: 963 186 007
www.tabarcallibres.com
46026 • VALÈNCIA

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra sols es pot realitzar amb l'autorització dels seus titulars, llevat de les excepcions previstes per la llei. Si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, s'ha d'adreçar a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org).

ÍNDEX

PRESENTACIÓ I METODOLOGIA

1. Introducció	5
2. Plantejament didàctic	5
3. Estructura del llibre VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA 2n ESO	8
4. Objectius específics i competències VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA 2n ESO ..	21
5. Continguts de VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA 2n ESO	26
6. Criteris d'Avaluació de VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA 2n ESO	31

PROPOSTES DIDÀCTIQUES I SOLUCIONS DE LES ACTIVITATS .....

35

UNITAT 1	L'ESPORT: PARTICIPAR, COMPETIR, GAUDIR	37
UNITAT 2	DEL ZOÒTROP AL 3D, LA MÀGIA DE L'ANIMACIÓ	51
UNITAT 3	CONEIX EL FUTUR I SERÀ TEU	69
UNITAT 4	QUINA CARA QUE FAS!	83
UNITAT 5	AMICS I COMPANYS!	99
UNITAT 6	POLS D'ESTRELES	115
UNITAT 7	A L'ESTIU, TOT LO MÓN VIU!	129
MODELS D'EXAMEN PER A CADA UNITAT		145
SOLUCIONS DELS MODELS D'EXAMEN PER A CADA UNITAT		259

1. INTRODUCCIÓ

Us presentem *Valencià 2n ESO: llengua i literatura*.

Valencià 2n ESO: llengua i literatura és un material didàctic adreçat a l'ensenyament de la llengua i la literatura a alumnes de 2n d'ESO; obri una línia de materials didàctics que abasta el Primer i el Segon Cicle de Secundària.

En aquest llibre de recursos trobareu recomanacions per a traure'n el màxim profit i per a adaptar-lo a situacions de classe diverses. Valencià 2n ESO pretén d'ajustar-se a les necessitats del professorat i de l'alumnat. Docents i aprenents trobaran en *Valencià 2n ESO: llengua i literatura* una bona motivació i se sentiran identificats amb temes que són del seu interès i de plena actualitat.

En *Valencià 2n ESO: llengua i literatura* hi ha set unitats unitats; totes s'organitzen en vuit blocs:

- I. CONTACTE
- II. COMUNICACIÓ
- III. LITERATURA
- IV. LES PERSONES I LES LLENGÜES
- V. CONEGUEM LA LLENGUA
- VI. TALLER DIGITAL
- VII. RESUM
- VIII. COMPROVACIÓ

2. PLANTEJAMENT DIDÀCTIC

Valencià 2n ESO: llengua i literatura parteix de la convicció que **aprendre llengua és, sobretot, aprendre a fer-la servir**. En el nostre cas, aquest principi pren un valor específic.

Sovint oblidem que ensenyar valencià a casa nostra és una cosa ben diferent d'ensenyar llatí, espanyol o anglés. No ens podem permetre el luxe de convertir les nostres classes en una mena de sessions de dissecció gramatical, ni encara textual, on la llengua siga un cos que cal analitzar i esquarterar. No podem esmerçar aqueixos escassos cinquanta minuts a fer exercicis que poc tenen a veure amb l'ús efectiu, amb l'intercanvi d'informació: amb **la comunicació**. L'anàlisi de les oracions o dels textos ens servirà de ben poc si no és un instrument per a arribar a ser bons comunicadors: a **comprendre**, a **parlar**, a **llegir** i a **escriure** més bé i amb més eficàcia. Aïllar les parts de la frase, distingir la mena de text que ens han posat al davant o trobar els connectors d'un fragment són mers exercicis d'ensinistrament (d'afegitó, ben avorrits [!]) si no ens aprofiten per a augmentar la nostra **competència comunicativa**. Potser no és cap bajanada recordar que una metodologia per a l'ensenyament de la llengua serà bona si serveix precisament per a això: per a ensenyar aqueixa llengua, per a ensenyar a utilitzar-la. No podem supeditar aqueix objectiu al seguiment d'una metodologia més o menys nova; tampoc ens sembla encertat oblidar l'interès que puguen tenir les nostres propostes de treball en favor de l'aplicació d'un enfocament més o menys suggestiu.

D'una altra banda, hi ha qui ha convertit la classe en una reproducció de situacions de parla on els missatges que els alumnes reben o aprenen a donar no tenen gaire a veure amb la seua realitat més immediata d'adolescents. La llengua és un mitjà per a aconseguir **coses que ens interessen**: ens serveix per a aproximar-nos al món, per a fer-nos-hi un lloc, per a definir-nos com a persones i per a relacionar-nos amb els altres. Segons això, un adult quan s'esforça a aprendre un idioma sol fer-ho perquè pensa que, potser, l'ha de necessitar en la faena o perquè vol viatjar o, per ventura, simplement perquè és moda. Redactar una carta comercial, demanar una habitació o dur avant una conversa de negocis amb l'idioma en qüestió són necessitats que haurà de satisfer. En aquest cas, aqueixes necessitats concretes es converteixen en la font de motivació a què convindrà recórrer a classe.

Semblantment, nosaltres ens hem de demanar: què interessa els nostres alumnes?, quines aficions tenen?, quins temes els agraden? És ací on tenim els **mitjans de motivació** més efectius per a les nostres classes: parlar sobre allò que els interessa i escriure sobre temes que els criden l'atenció; en definitiva, es tracta de convertir la llengua en instrument per a rebre i per a donar informació entre usuaris amb una edat i amb uns interessos específics.

Encara hi ha un altre condicionant ben important de la nostra tasca: el **medi sociolingüístic**. És ben sabut que ací podem fer vida normal parlant només castellà. El carrer no crea encara la necessitat comunicativa que hauria de moure a l'aprenentatge de la nostra llengua. Mentre que això no canviarà, ens veurem en la necessitat de recrear, per a l'aula i en valencià, els materials, les situacions i els temes que puguem engrescar els aprenents. Haurem de recercar els mitjans per a presentar contextos reals o, si més no, versemblants i, per damunt de tot, motivadors. Hem d'aconseguir que escoltar, parlar, llegir i escriure no siguen un simple exercici escolar, sinó mitjans per a **bescanviar informació de debò**.

Cal afegir a tot açò el fet que el valencià rep majoritàriament encara el tractament de segona llengua: en la major part dels centres hi ha hores de valencià i la majoria (si no totes!) les altres assignatures es fan en castellà. Siga quina siga la llengua de casa, el nostre alumnat té, doncs, poques oportunitats de desplegar les seues habilitats comunicatives en valencià dins el sistema educatiu actual. Part dels nostres alumnes, com bona cosa de ciutadans d'aquest país, estan condicionats per **normes d'ús lingüístic** de tipus restrictiu: parlen valencià només amb els coneguts; canvien de llengua en trobar-se present un castellanoparlant; tant valencianoparlants com castellanoparlants poden adoptar actituds intolerants amb l'ús de la llengua en determinats contextos, poden mostrar rebuig davant dialectes o davant nivells de parla concrets... L'ensenyament és un àmbit (no l'únic ni el més decisiu) amb un paper important en la modificació d'aqueixos hàbits lingüístics. Com és ben sabut l'instrument més eficaç de què disposa el sistema educatiu és la **generalització de l'ús vehicular de la llengua**. Nosaltres, dins la classe de valencià, també tenim possibilitats d'actuació i, és clar, responsabilitat dins aquesta nostra parcel·la.

En primer lloc, el mateix plantejament, que acabem d'exposar des d'una perspectiva de millora de la capacitat comunicativa, té una conseqüència sociolingüística clara. Quan convertim la llengua en **mitjà de comunicació dins l'aula** incidim directament sobre **les actituds** i sobre els **hàbits lingüístics** dels usuaris: permetem que, si més no en aqueix context, els alumnes valencianoparlants s'expressen en la seua llengua davant el grup, que s'adrecen en valencià als alumnes no-valencianoparlants o que aquests perden pors i inhibicions. Els aprenents llegiran i rebran en valencià informacions que habitualment els arriben en espanyol; així introduïm la llengua en àmbits en els quals no es corrent i fem possible que determinats temes siguen també en valencià.

És molt important en aquest cas que les propostes de treball permeten una **interacció oberta i dinàmica** dins la classe. D'acord amb les nostres possibilitats, les quatre habilitats bàsiques (**escoltar, parlar, llegir i escriure**) s'hi han de succeir de manera fluïda i interdependent. Hem de plantejar activitats de treball

individualitzat, activitats per a petit grup i activitats per a gran grup. Hem de fer servir **materials reals** (o versemblants) escrits i orals en registres i en varietats dialectals diversos.

En segon lloc, convé que introduïm de manera progressiva la **reflexió** sobre l'ús mateix de la llengua. És fonamental presentar realitats que sovint passen desapercebudes al parlant mitjà com ara la variació lingüística i el prejudici o el canvi lingüístics. Això s'ha de dur a terme implicant l'alumne, fent que s'adone del seu propi comportament lingüístic, que s'escolte, que s'observe.

Encara hem de tenir en compte els factors que afecten d'una manera més àmplia el desplegament intel·lectual i social de l'aprenent. La llengua i la classe de llengua són un bon marc per a ensenyar a **analitzar la realitat** i per a **millorar els comportaments, les actituds i les opinions dels nostres alumnes**, en definitiva, aprenents i usuaris de la llengua i ciutadans. No és gens difícil de trobar el vincle entre el plantejament didàctic i sociolingüístic que hem descrit i la consecució d'aquesta mena d'objectius. El treball amb els textos és una bona aïna per a **despertar l'esperit crític** dels alumnes davant la societat, per a afavorir les **actituds de respecte i d'acceptació del diferent** o per a **analitzar els prejudicis**.

En el nostre projecte didàctic de *Valencià 2n ESO: llengua i literatura* el treball, explícit i implícit, de la **sociolingüística** ocupa un espai molt important; i és ací en aquest curs on s'inicia i ho fa centrant-se precisament en una de les qüestions que, a parer nostre, fonamenten i donen sentit a necessitar treballar les **actituds sociolingüístiques** dins l'àmbit acadèmic: l'observació, l'acceptació i el respecte de la **diversitat cultural**, en el sentit més ample del terme. No és cap novetat que la llengua actua com a mitjà cohesionador i singularitzador de les persones com a individus i com a col·lectivitats. En l'apartat LES PERSONES I LES LLENGÜES convidem l'aprenent a prendre consciència de la diversitat cultural que l'envolta, de les manifestacions d'aqueixa diversitat i de la necessitat de respectar-la i de preservar-la, inclosa la diversitat lingüística.

Com a novetat cal afegir l'aportació d'un apartat nou: TALLER DIGITAL. Ho hem fet conscients, per una part, de la importància que la tecnologia té en una societat com l'actual i, per una altra, l'aspecte motivador que pot tenir aquest tipus d'activitats per a l'alumnat. Les activitats plantejades es caracteritzen per ser fàcils de portar a terme i no impliquen gens d'esforç ni cap dificultat tècnica a l'hora de treballar-les, ni per part de l'alumnat ni per part del professorat. Són activitats que fomenten la interactivitat, la creativitat, la resolució de problemes, la col·laboració i la recerca per mitjà de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC). Aquesta secció ens permetrà fer que la llengua que ensenyem esdevinga una eina de connexió amb el mapa mundi de la xarxa. Els temes que proposem en cada unitat ens permeten realitzar tasques que desenvolupen la competència digital per mitjà de l'ús creatiu, crític i segur de les tecnologies de la informació i de la comunicació, com ara, difondre dins un paper de regal els mots de la nostra llengua, crear una fotonovel·la, anar a la cacera d'un tresor... i dotar la nostra llengua d'un ús no sols virtual sinó real i nou.

A més a més, arreu de cada unitat i sota el rètol «Recerca i expressió» proposem **activitats d'ampliació i de reforç** que pretenen implicar l'alumnat en tasques individuals i interactives basades en l'**aplicació** i en la **síntesi** dels aspectes treballats en cada ocasió. Són activitats properes al concepte de **projecte** en què s'integren habilitats lingüístiques i cognitives diverses. Solen demanar la realització de petites recerques fora de l'aula i la plasmació dels resultats en informes, exposicions orals davant la classe, elaboració de material gràfic i digital, etc. Us recomanem que les dugueu a terme, en funció de les vostres necessitats i dels vostres condicionaments i sense oblidar que tenen en compte una metodologia funcional, competencial i cooperativa.

Per tot açò considerem que l'opció més ajustada des d'una perspectiva lingüística, pedagògica i sociolingüística és la inspirada per l'**enfocament comunicatiu**, enriquit amb les aportacions de fonts diverses (l'aprenentatge competencial, cooperatiu i contextualitzat, l'estructuralisme, la gramàtica del text, etc.).

3. ESTRUCTURA DEL LLIBRE

VALENCIÀ 2n ESO: Llengua i Literatura

Valencià 2n ESO conté set unitats; totes s'organitzen en vuit blocs:

3.1. CONTACTE

CONTACTE

UNITAT 1

L'ESPORT: PARTICIPAR, COMPETIR, GAUDIR

1. Observeu amb deteniment la imatge i anoteu al vostre quadern els 20 noms dels esports que practiquen els personatges del dibuix.

2. Escolteu l'àudio i digueu quin esport es practica en cada tall.

3. Parlem-ne:

- a) Digues dos esports en què és imprescindible la força física i dos en què ho siga la resistència?
- b) Quins esports es juguen amb pilota? Sabries dir el nom del material esportiu amb què es juga l'hoquei, l'esgrima, el judo i el beisbol?
- c) Practiques algun esport? Quantes persones de la classe fan esport regularment?
- d) On es van dur a terme els últims Jocs Olímpics? Saps on seran els propers? S'han fet mai a l'Estat espanyol? Classifica els esports anteriors en olímpics i en no olímpics.
- e) Quin ha tingut lloc el darrer Mundial de futbol? Quines seleccions l'han guanyat alguna vegada? Quan el va guanyar l'equip d'Espanya?
- f) Recordes quines han estat les figures esportives dels darrers Jocs Olímpics? Hi ha cap esportista que destacara, de bon segur, als propers?

4. Parlem-ne més. Practiqueu oralement, primer per parelles, les dues possibilitats següents. En acabant, algun voluntari o voluntària ho explicarà a tota la classe.

- a) Que jugues a què? Com explicaries oralement i en detall en què consisteix el teu esport preferit a un extranerebre.
- b) Retransmeteu una jugada guanyadora d'un esport d'equip com si fóssou els locutors de la ràdio o la televisió.

Les activitats que proposem en aquest bloc pretenen fonamentalment copsar l'atenció dels nostres alumnes ja des d'un bon començament. Alhora s'hi fa una primera aproximació al treball dels objectius programats. Ens sembla essencial, en començar qualsevol activitat, posar els mitjans perquè els alumnes s'hi senten implicats o, almenys, encuriolits. Per això hem ideat aquest primer bloc com una proposta per a **crear expectativa**. Aquest mateix plantejament fa que, al llarg del llibre, les primeres activitats de cada bloc resulten les més motivadores.

D'una altra banda, la pedagogia més avançada ha fet veure la necessitat de partir dels **coneixements previs** de l'aprenent. Integrem les novetats a partir de la informació prèvia que en podem tenir. És, doncs, molt important plantejar activitats que impliquen l'actualització del bagatge que els nostres alumnes, sens dubte, tenen dels temes que els proposem. És una bona estratègia per a afavorir l'assimilació de la informació nova i per a augmentar la implicació (intel·lectual i afectiva) de l'aprenent amb l'objecte d'estudi. Tot açò pretén incidir sobre l'**aprenentatge significatiu**.

3.2. COMUNICACIÓ

COMUNICACIÓ

FES ESPORT, GAUDEIX LA VIDA

4. Inscriv-te als campionats escolars emplantant una fitxa com aquesta:

1

Completa amb les paraules que trobaràs al quadre l'entrevista que van mantenir la funcionària de la Conselleria, el Xufa i la seua amiga Laia Quinacanya el dia que van anar a inscriure's als jocs esportius escolars. Després representeu el diàleg.

foto		JOCES ESPORTIUS DE LA COMUNITAT VALENCIANA LLEUGÈNCIA ESPORTIVA	
Cognoms	Nom		
Data de naixement			
Lloc de naixement			
Adreça actual			
Estudia a	Curs		
Res	Alçada		
Esports als quals sol·licites la inscripció			
<div style="display: flex; flex-wrap: wrap;"> <div style="width: 33%;">• atletisme</div> <div style="width: 33%;">• ciclisme</div> <div style="width: 33%;">• bàsquet</div> <div style="width: 33%;">• tennis</div> <div style="width: 33%;">• rem</div> <div style="width: 33%;">• esquí aquàtic</div> <div style="width: 33%;">• futbol</div> <div style="width: 33%;">• voleibol</div> <div style="width: 33%;">• gimnàstica</div> <div style="width: 33%;">• handbol</div> <div style="width: 33%;">• pilota valenciana</div> </div>			
Esports que practiques			
Estàs federat/-da? En què?			
Pulsacions per minut			
Malalties que has patit o pateixes: (sí o no)			
Pallola o xarampió		Pígota o verola	
Tètanus		Anèmia	
Pneumònia		Altres	
Al·lèrgies			
Signatura de l'esportista	Autortització mare/pare o tutor	Centre - Entitat	
	Signatura	Segell	

2. Completa amb les paraules que trobaràs al quadre l'entrevista que van mantenir la funcionària de la Conselleria, el Xufa i la seua amiga Laia Quinacanya el dia que van anar a inscriure's als jocs esportius escolars. Després representeu el diàleg.

tranta-cinc

carrer

videojocs

Bon dia

Jo visc

vas nèixer

les vostres dades

tretze

Jocs escolars

campió

esports

anys

alçada

cinquanta-cinc

Com et dius?

a les proves

et dius

esport

instituf

cinqué

3. Per parelles, adopteu el paper de funcionari i d'esportista i feu-vos l'entrevista d'inscripció a l'esport que preferiu segons la fitxa que heu emplantat a l'activitat 1. Una vegada hegeu adoptat i hegeu intercanviat els dos papers, representeu davant la classe el diàleg.

L'ENTREVISTA ADMINISTRATIVA O LABORAL

L'entrevista administrativa o l'entrevista laboral és un tipus de text conversacional on predomina l'ús d'un llenguatge mitjanament formal. En aquest tipus d'entrevista s'obtenen les dades personals, els coneixements i les aptituds de l'entrevistat, amb l'objectiu de seleccionar els candidats adequats per a un lloc de feina.

Aquest segon bloc és el nucli de cada unitat. Presenta situacions adequades per a treballar les **habilitats comunicatives**. Plantegem en aquest bloc contextos que tracten de ser alhora versemblants i atractius, **significatius** per al nostre alumnat.

En seleccionar els textos que treballem en *Valencià: 2n ESO: llengua i literatura*, tant en aquest bloc com en la resta del llibre, hem tingut en compte els tres criteris següents:

- 1) Que es tractés de textos capaços de despertar l'interés dels aprenents. Per això hem recorregut a temes com ara:

Unitat 1: *O joga bonito* (el futbol) i altres esports.

Unitat 2: El cinema d'animació.

Unitat 3: L'horòscop i altres tècniques endevinatòries.

Unitat 4: La nostra cara i els retrats robots.

Unitat 5: Els amics, els companys i el diari personal.

Unitat 6: Les estrelles del cinema i la biografia de Marilyn Monroe.

Unitat 7: Les vacances d'estiu i les activitats del temps de lleure a debat.

- 2) Presentar **tota classe de textos** segons una tipologia que permetés un bon rendiment didàctic i lingüístic. En tot el llibre trobareu textos conversacionals, descriptius, narratius, instructius, predictius, explicatius, argumentatius i retòrics. Per bé que cada tema se centra fonamentalment en un tipus de text en concret, hem procurat que en cada unitat n'hi haja de menes diferents. La coherència en el plantejament de les activitats i la mateixa actuació comunicativa real així ens ho han aconsellat. A més, **l'anàlisi textual s'ha posat sempre al servei del treball de les habilitats comunicatives**.

D'acord amb el plantejament sociolingüístic que hem exposat adés, hem tractat de proposar textos variats també pel que fa a l'adscripció dialectal i al nivell de llenguatge. Ja és hora de reflexionar sobre el tractament, al nostre parer poc encertat, que s'ha donat sovint a la diversitat dialectal. Les tirallongues de trets distintius dels diversos parlars han provocat més d'una vegada un efecte contrari al que buscàvem. Lluís Aracil ja suggeria quin podria ser el camí:

Opino que l'educació deu(ria) familiaritzar els catalans amb algun(s) dialecte(s) diferent(s) del local, per tal d'acostumar-los a reconèixer i entendre l'idioma sota diverses formes.¹

Ens estimem més, sobretot en aquests cursos, presentar textos on aqueixa diversitat es fa palesa de manera directa, natural i contextualitzada. Afavorir la incorporació de geosinònims simplement com a sinònims ens ajudarà a enriquir la competència lèxica de l'alumne. Això dins el procés d'adquisició de la modalitat estàndard i sense que en cap moment hi haja rebuig del propi parlar.

Així mateix hem procurat incidir sobre la diversitat pel que fa al nivell de llenguatge. Un bon usuari de la llengua és aquell que, entre altres coses, és capaç d'adaptar el seu discurs a cada circumstància comunicativa. Es tracta més d'una qüestió d'adequació que no de correcció en termes tradicionals.

- 3) Les activitats que proposem al voltant dels textos permeten la integració de les quatre habilitats, sense deixar de banda l'**expressió oral**.

En la majoria de les unitats l'expressió oral té reservat un espai propi i coordinat amb el desplegament de la comprensió i de l'expressió escrita: donar l'opinió pròpia sobre un tema; explicar les conclusions a què ha arribat el grup de treball; explicar verbalment la biografia d'un personatge famós donat; justificar els avantatges de fer un viatge determinat i no un altre; preparar una conferència; participar en una taula redona... En general cal assegurar-nos que quan proposem activitats d'expressió oral hi haja **intercanvi real de comunicació**.

¹Lluís V. Aracil, «Educació i sociolingüística», dins Papers de sociolingüística, La Magrana, Barcelona 1982₃, pp. 189-199.

3.3. LITERATURA

LITERATURA

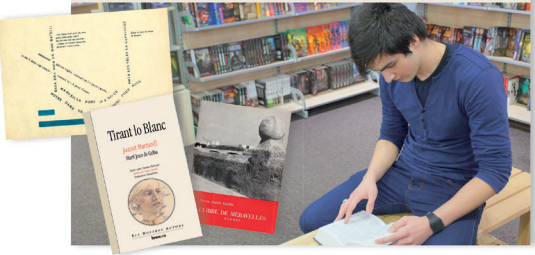
ELS GÈNERES LITERARIS

Els textos literaris se solen classificar en quatre gèneres: **narrativa, poesia, teatre i assaig**. La **narrativa** conta la història d'un/-s personatge/-s que passa en un lloc i un temps determinats.

La **poesia** transmet les emocions i les sensacions de l'autor. El llenguatge és molt elaborat. Hi tenen molta importància certs recursos formals com el ritme, la rima i les figures retòriques.

El **teatre** participa de la literatura i de l'espectacle. Com la narració té uns personatges que desenvolupen una història; però en el teatre, el diàleg és la tècnica bàsica. Com a espectacle, el teatre es realitza en un escenari i amb l'ajuda d'una escenografia i de la interpretació dels personatges.

L'**assaig** és un gènere en prosa que reflexiona sobre temes d'actualitat o d'interès universal. Sol presentar una estructura argumentativa, constituïda per introducció, exposició de fets, arguments i conclusió.

1. Indiqueu a quin gènere literari deu pertànyer cadascun dels títols dels llibres següents:

- El poema de la rosa als llavis, Joan Salvat-Papasseit, Ed. Ariel, 1985
- L'illa del tresor, Louis Stevenson, Ed. Columna, 2009
- Llibre de meravelles, Vicent Andrés Estellés, Ed. 3i4, 1980
- Rondalles valencianes, Enric Valor, Ed. Tàndem, 1987
- El modernisme literari i altres assaigs, Joaquim Marro, Edhasa, 1988
- Comprendre la comunicació, Sebastià Serrano, Ed. Proa, 1986
- Tirant lo Blanc, Joanot Martorell, Ed. Bromera, 1990
- Poesies, Ausiàs March, Bancaixa, Obra social, 1995
- Sainets del segle XIV, diversos autors, Ed. 62, 1978

RECERCA I EXPRESSIÓ

2. Feu una composició breu de cada gènere seguint les indicacions següents.

POESIA

a) Completeu la poesia següent. Fixeu-vos en la rima:

PARAULES A L'AMADA
 Et vull, Te tinc dins del .....
 Per què et vull? -Per què et volia.
 Et porte al ..... com la flor
 Perennal, no la d'un .....
 Té igual que no et diga .....
 d'aquesta Amor que em consum
 Tu ..... sempre la llum
 que lluu com al llavi un bes.

Passa un dia i altre .....
 i al pensament sempre et duc.
 Traure't del cor no .....
 I que et vull ja no sabràs

Car ets alta com estel
 i aconseguir-te no .....
 Tu vius digna dins del cel
 Jo en la ..... com un cuc!

Carles Salvador

NARRATIVA

b) Escriu una narració seguint les respostes d'aquestes preguntes:

- 1) Qui protagonitza la història?
- 2) Com és?
- 3) On viu?
- 4) Amb qui viu?
- 5) Quin fet succeeix?
- 6) Per on transcorre la història?
- 7) Quins personatges coneix?
- 8) Com són?
- 9) Amb quins s'enfronta?
- 10) Com reacciona el protagonista?
- 11) Com acaba la història?

ASSAIG

c) Feu un breu escrit assagístic sobre els avantatges i inconvenients dels videojocs. Utilitzeu els arguments a favor i en contra que us donem i altres que se vos ocorreguin.

A FAVOR

- Són molt divertits.
- Són educatius.
- Familiaritzen amb la tecnologia.
- Transmeten valors com la creativitat, la competència...

EN CONTRA

- Enganyen, avienen.
- No aporten informació nova.
- Són uns jocs només mecànics.
- Transmeten valors agressius, poc solidaris, generalment de la cultura nord-americana i japonesa.

TEATRE

d) Escriu una escena teatral a partir d'aquest audiol. Inventeu els diàlegs que falten.

Un home entra en una cafeteria i demana una ració de sardines en vinagre i un cafè amb llet. El cambrer s'estranya però li ho serveix.

L'home comença a mullar les sardines una a una en el cafè amb llet i se les menja.

El cambrer, realment sorprès, s'acosta i li diu: «Disculpeu, però és la primera volta en ma vida que veig algú menjar sardines amb cafè amb llet».

El client alça el cap amb cara de fàstic i respon: «La primera i l'última perquè puja! És fastigós».

Convidem l'aprenent a fer un viatge per la literatura com a **art de la paraula**. Pretenem acostar-lo al text literari com a manifestació de la capacitat creativa de l'ésser humà, com a mitjà per a l'expressió de sentiments, pensaments i bellesa. Hi faran recorregut pels diversos tipus de textos literaris i provaran a fer d'escriptors i d'escriptores. No perdem de vista que l'objectiu final és aconseguir **bons lectors**: lectors que siguin capaços de gaudir dels textos.

La distribució de continguts és la següent:

Unitat 1: Els gèneres literaris.

Unitat 2: Els textos narratius (1): el conte. Tipus de contes.

Unitat 3: Els textos narratius (i 2): la novel·la. Gèneres de la novel·la. Els diferents tipus de narradors.

Els diàlegs. Els nostres novel·listes.

Unitat 4: La descripció literària: el retrat i l'autoretrat.

Unitat 5: La poesia narrativa i la poesia lírica. L'art de fer i de recitar poemes.

Unitat 6: El teatre (1): molt més que literatura. Els actors i les arts escèniques. El text teatral. Les acotacions.

Unitat 7: El teatre (i 2): dels orígens a l'actualitat.

3.4. LES PERSONES I LES LLENGÜES

IV LES PERSONES I LES LLENGÜES

LES PERSONES: ÉSSERS QUE ES COMUNIQUEN

La possibilitat de comunicar-nos fent servir una llengua és, sens dubte, la característica més important dels éssers humans. Podríem dir que els humans som «éssers que parlen»: tenim la capacitat del **llenguatge**. Tots naixem amb aquesta capacitat i la desenvolupem per mitjà del contacte amb la societat (la família, els amics, l'escola, els mitjans de comunicació...).

En l'acte de la comunicació humana sempre hi ha els elements següents:

- ✓ **Emissor**: algú que emet, que envia un missatge o text.
- ✓ **Receptor**: algú que rep el missatge o text.
- ✓ **Missatge** o **text**: la informació, allò que volem comunicar.
- ✓ **Canal**: el mitjà, el suport per a la transmissió del missatge. Pot ser auditiu (en una conversa), visual (en un text escrit).
- ✓ **Context**: la situació en què es produeix la comunicació.
- ✓ **Codi**: el conjunt de signes i de regles de comunicació que formen cada llengua i que permet produir i interpretar un missatge. El codi lingüístic pot ser oral o escrit.

1. Llig la postal següent i completa una fitxa com la següent:

Esport, 25 de juliol de 2020

Hola, Laia! Com m'agradaria que hagueres vingut! Aquí és massa! Però... hia estic cruixit. Ens fan alçar de bon matí. Ahir em van despertar a les set i mitja i no vam parar en tot lo dia: bicicletes, rafting, muntar a cavall... Ai, però quin ritme! Ah! I a la nit, en els jocs de campament, vaig conèixer una xica molt simpàtica. Ja l'ho contaré. Una abraçada.

Cara que ve t'hi veia amb mi cap aet.

P.S.: Recordo a tota la colla.

Xufà,

Emissor: Jordi el Xufà, la persona que escriu la postal.

Receptor: _____

Missatge: _____

Canal: _____

Context: l'emissor (el Xufà) passa les vacances fora i escriu a una amiga per explicar-li com li va tot; emissor i receptor es coneixen i entre ells hi ha confiança.

Codi: lingüístic: valencià.

2. Els elements de la comunicació influeixen sobre la manera d'expressar-nos en cada situació de la vida diària. Observa les situacions següents i completa les fitxes que les analitzen.

SITUACIÓ 1

FITXA 1

Emissor: Un jove.

Receptor: Un senyor que passa pel carrer.

Missatge: L'emissor demana l'hora: «Perdone, podria dir-me quina hora és?»; el receptor respon: «Em sap greu, però no duc rellotge».

Canal: Oral.

Context: Són al carrer. L'emissor i el receptor no es coneixen. L'emissor ha de ser amable perquè no té rellotge i necessita saber l'hora; a més, és més gran que l'emissor. Tots dos s'expressen d'una manera formal.

Codi: Lingüístic (valencià).

SITUACIÓ 2

FITXA 2

Emissor: Una xica.

Receptor: _____

Missatge: L'emissor demana l'hora: «Xe, tu, quina hora és?»; el receptor respon: «No ho sé, tia. No porte rellotge».

Canal: _____

Context: Van cap a classe; sembla que són companyes. Com que es coneixen s'expressen sense gens de formalitat.

Codi: _____

SITUACIÓ 3

FITXA 3

Emissor: _____

Receptor: Una companya de classe.

Missatge: _____

Canal: _____

Context: Són a l'entrada de classe. L'emissor coneix bé el receptor. L'emissor tracta de convèncer el receptor perquè li deixi els apunts de matemàtiques. S'expressen d'una manera molt informal.

Codi: _____

3. Escriu amb el teu company/-a els textos següents i, després, analitza la situació comunicativa que reproduïsquen aplicant la fitxa de l'activitat 2. Convé que representeu les situacions a classe.

- Telefonos als pares per dir-los que a la vesprada arribaràs una mica tard. Ells et demanen per què i tu els ho expliques.
- Ets en una ciutat que no coneixes i demanes a una persona que passa pel carrer on és l'estació d'autobusos.
- Un amic et diu d'anar al cine a veure una pel·lícula de guerra. A tu, no t'agrada aqueixa mena de pel·lícules i t'estimes més anar a passejar per la platja o per la muntanya...

Com ja hem avançat adés, aquest apartat pretén de posar les bases per al treball de la **sociolingüística** (actituds i conceptes) més sistemàtic i més aprofundit que es durà a terme en els dos cursos següents de l'ESO. Ací hem parat l'atenció sobre la necessitat de despertar la consciència i el respecte de la diversitat cultural. Alhora hem aprofitat per presentar algun dels elements més evidents i palpables que poden caracteritzar els valencians. Són trets que un adolescent pot observar i valorar: cuina, festes, tradicions, jocs populars, cultura popular, llengua, refranys, etc.

Aquest apartat té molt present la **nova diversitat** que amera les aules a l'hora d'ara: els aprenents arribats a casa nostra des de països sovint llunyans i poc coneguts. Veureu que sovint aprofitem, en les activitats que proposem, la informació que pot fornir de primera mà aqueix alumnat. Amb això incidim també sobre la **integració** a l'aula.

Treballem ací qüestions com ara les següents:

- Unitat 1: Les persones: éssers que es comuniquen.
- Unitat 2: L'ús de la llengua: una realitat diversa. La variació (1).
- Unitat 3: La variació (2): els registres lingüístics: col·loquial, mitjà i formal.
- Unitat 4: La variació (3): la variació social. Els argots.
- Unitat 5: La variació (4): la variació geogràfica. Els dialectes (1).
- Unitat 6: La variació (5): la variació diacrònica. La llengua al llarg del temps.
- Unitat 7: La variació estàndard.

Sabem que el coneixement gramatical no farà alumnes competents si no tenen adquirides altres competències, però hem d'insistir en la necessitat de treballar el sistema de la llengua per fer que l'usuari no sols dispose dels instruments sinó que sàpia exactament quins s'hi han d'usar en cada cas o bé on i com pot localitzar-los.

Convé, finalment, que no perdem de vista els **contextos d'aprenentatge** que comparteixen alumnat i professorat. Amb les diferències de grau pròpies de cada cas concret, ens trobem amb una situació en què s'ensenya i s'aprén una llengua minoritzada. Això vol dir que, malgrat les diferències entre el fet objectiu que el valencià siga llengua primera (llengua utilitzada en primer lloc, llengua de l'entorn familiar més immediat) o llengua segona (llengua apresada en segon lloc), l'aprenentatge estarà indefectiblement vinculat a la situació de minorització. Una situació de minorització que ha de vèncer obstacles aliens a l'objecte lingüístic (consideració social, prejudicis, etc.) però que afecten indefugiblement l'aprenentatge. I convé no oblidar tampoc que cada dia s'incorpora als nostres centres alumnat nouvingut, alumnat que ni tan sols té (o tindrà) el valencià com a llengua segona, sinó com a llengua tercera o quarta.

És necessari, per tant, que quan ensenyem gramàtica tinguem en compte aquestes situacions per conèixer-ne les limitacions però també, i sobretot, per aprofitar els avantatges d'aquesta diversitat i de les competències adquirides en altres llengües.

3.6. TALLER DIGITAL

TALLER DIGITAL

Comencem aquesta aventura digital. A la fi de cada unitat et plantejarem tasques noves amb les quals treballaràs amb recursos digitals per tal de crear, dissenyar, cercar i esbrinar.
Entra a la web <http://auladigital.tabarcallibres.com/> i cerca al TALLER DIGITAL d'aquest llibre i d'aquesta unitat les activitats següents:

Activitat 1: COLLAGE D'ESPORTS
TASCA: fer un collage digital a partir de fotos d'esports.
A la web t'explicarem com es pot crear un collage semblant a aquest:

El que has de fer:

1. Cerca a Internet o pren tu diverses fotografies sobre esports que facis, que t'agraden, que et sorprenguin!
2. A la web t'indiquem una aplicació web senzilla d'utilitzar per tal de fer el collage. Hauràs d'afegir-hi text que complemente les imatges.
3. Quan tindràs fet el collage, podràs desar la imatge obtinguda.

Activitat 2: BOOKTRAILER
TASCA: et proposem que facis en grup un video amb format de *booktrailer* referit a un llibre de qualsevol gènere literari.

Què és un *booktrailer*? És un video curt, semblant als que es fan de les pel·lícules, que promociona o anticipa un llibre.

A la web us en mostrem exemples i el procés detallat. De forma resumida aquest serà:

1. Triar amb el grup el llibre que voleu recomanar.
2. Abans de fer el video, heu de fer un guió (pot ser en un full de paper), indicant quines escenes apareixeran, què contareu i qui, quin serà l'escenari, com anireu vestits, si posareu música, etc.
3. Fer el video amb el mòbil, amb una càmera o amb una tauleta.
4. A classe podeu fer «una sessió de cinema» amb els *booktrailers* que hageu elaborat.

Activitat 3: MINIQUEST «REPORTERS D'ACTUALITAT»
TASCA: et proposem ser reporter d'un prestigiós periòdic digital.

Què és una *miniquest*? És un tipus d'activitat de recerca a Internet que està formada per les parts següents: escenari, tasca i producte.

Entra a la web i segueix les indicacions de la *miniquest*. De forma resumida:

1. **Escenari.** Imagina que traballes fa poc en un periòdic digital. Un dia, la directora et crida al seu despatx i et fa un encàrrec per a la celebració del 25è aniversari del periòdic. No pots fallar: és l'oportunitat de la vida!
2. **Tasca.** L'encàrrec és que facis el reportatge d'actualitat que sortirà a la portada del periòdic. T'indiquem pas per pas què cal fer.
3. **Producte.** A la fi, tindràs el reportatge que t'han encomanat. Nosaltres et donem una planilla per a fer-lo i t'orientem per completar-lo.

Activitat 4: PORTAFOLI DE LECTURA 2.0
TASCA: et proposem que et facis un portafoli de lectura amb recursos digitals.

Entra a la web i tria tot allò que necessites per a fer-te un portafoli de lectura que utilitzaràs al llarg del curs. A més, visitaràs un club de lectura 2.0 i podràs fer-te'n soci!

Activitat 5: TEST FINAL
TASCA: et proposem un test final sobre els continguts de la unitat...
Entra a la web i fes el test que hem elaborat per tal de veure el que has après.

A cada unitat plantejarem una sèrie d'activitats que conformen el TALLER DIGITAL. Aquestes activitats es basen en el contingut que es treballa a cada unitat. A partir d'aquest contingut, hem dissenyat les activitats tenint en compte el següent:

1. Al **llibre imprès** sols apareixen indicades les directrius principals de cada activitat i una breu descripció. Al web de Tabarca (<http://www.auladigitaltabarcallibres.com>) s'explica cada activitat amb detall per mitjà de tutorials, text, imatges i vídeos.
2. Hem elaborat les activitats a fi de fomentar la **interactivitat**, la **creativitat**, la **resolució de problemes**, la **col·laboració** i la **recerca**.
L'alumnat crea collages, *booktrailers*, autoretrats digitals, àlbum de fotos digitals, etc. També hem dissenyat *miniquests* i *caceres del tresor*.
3. Les activitats es fan per mitjà de recursos d'Internet, de la **Web 2.0**, i, en general, de les tècniques més noves en la matèria.
La Web 2.0 és el model actual d'Internet, on podem trobar molts recursos fàcils d'utilitzar a fi de crear les nostres produccions. Així, no caldrà descarregar ni comprar cap programari comercial.
A més, les pàgines web indicades no exigeixen que l'alumne s'haja de inscriure a la web, ja que això suposaria que l'alumne hagués de posar dades personals (nom, correu electrònic, etc.). Considerem que la privacitat de l'alumne a la Xarxa ha de ser respectada i preservada i és per això que no volem que l'alumnat pose dades pròpies a la Xarxa.

4. Pel que respecta a l'ús de les TIC, hem plantejat **activitats senzilles de fer**; no cal coneixements previs ni d'Internet ni de TIC en general.

Hem experimentat totes les activitats i tots els plantejaments didàctics quant a TIC a fi comprovar que, efectivament, no plantegen cap dificultat. A més, apareixen exemples que poden servir de model per a fer-les.

5. Hem dissenyat activitats tenint en compte els **diversos suports** que es poden utilitzar: **ordinador, tauletes tàctils o mòbil**. En aquest sentit, s'indica, en cada cas, en quin suport es pot fer cada activitat i quin de tots és el recomanat.

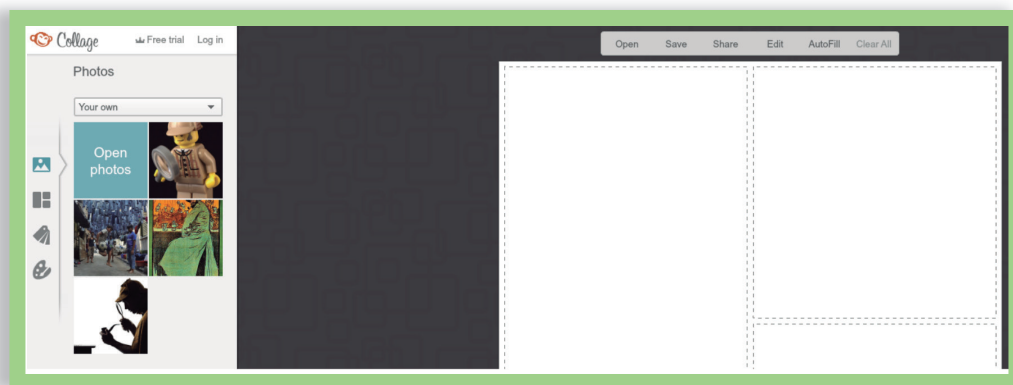
6. Tipus d'activitats.

Les activitats que es plantegen al llibre són, en essència, de tres tipus:

- a) Aplicacions web
- b) *MiniQuest*
- c) Cacera del tresor

a) Les **aplicacions web** són programes informàtics que no cal que ens els descarreguem al nostre ordinador. Sols cal entrar en una adreça web i seguir les instruccions que ens demanen a fi de fer el que correspon en cada cas (un pòster, un àlbum, etc.). A més, en el cas de les aplicacions web que hem triat, no cal que l'alumnat s'enregistre en les pàgines web on entra. D'aquesta forma, l'alumnat no hi ha de posar cap dada personal (compte, contrasenyes, etc.). Ho hem fet perquè **es preserve al màxim l'anonimat de l'alumnat i la protecció de les seues dades**.

Un exemple d'aquest tipus d'aplicacions el podem veure a continuació: apareix una interfície on l'estudiant només ha triar les imatges i arrossegar-les als espais buits de la dreta per tal de compondre un collage.

Automàticament l'aplicació web genera el collage i pot desar-lo al seu ordinador com si fos una imatge.

Cal dir que no hi ha aplicacions web en català per a fer les activitats plantejades. Així, hem fet servir aplicacions web que poden anar en espanyol o, fins i tot, en anglès. Això, però, no planteja cap problema en haver de fer l'activitat. Hi ha tutorials a la web de Tabarca (en vídeo) que expliquen pas per pas què s'ha de fer a cada aplicació web i, en totes les activitats, només és qüestió d'escriure en formularis, seleccionar coses o pujar imatges.

- b) **MiniQuest.** Aquest tipus d'activitat prové de l'anomenada *WebQuest*, literalment: «Investigació en la Web». No és un model nou: va ser en 1995 que Bernie Dodge va parlar d'aquest concepte per primera vegada. Ho va definir com «una activitat orientada a la investigació on tota o quasi tota la informació que s'utilitza procedeix de recursos d'Internet».

Fem servir la *WebQuest* en els llibres a partir de 3r d'ESO, ja que aquesta és més complexa i llarga. Per al nivell de 2n d'ESO, farem servir la *MiniQuest* ja que és una activitat més simplificada i curta. Mentre que la *WebQuest* està formada per *Introducció*, *Tasca*, *Procés*, *Avaluació* i *Conclusió*, les **parts** d'una *MiniQuest* són:

1. *Escenari*: estableix un context real i motivador. Situa l'alumnat en un rol per tal que li siga motivador fer l'activitat. Es presenta també la pregunta o qüestió important a resoldre.
2. *Tasca*: Inclou unes preguntes dissenyades per tal d'aconseguir la informació objectiva que cal per a contestar la pregunta important. Aquesta secció remet a llocs web d'Internet que tenen la informació sol·licitada.
3. *Producte*: com ja indica el nom, inclou una descripció del que l'alumnat ha de fer respecte a la pregunta important plantejada a l'escenari. El producte requereix que l'estudiant demostre comprensió. També apareix l'avaluació d'aquest producte.

- c) La **cacera del tresor** és un altre tipus d'activitat. Aquest model proposa una sèrie de preguntes a l'alumnat i li dóna adreces electròniques de llocs web en què pot aconseguir les respostes de les preguntes. Per finalitzar la tasca, es planteja una darrera pregunta, que l'estudiant ha de resoldre a partir de la informació de les qüestions plantejades anteriorment.

Les **parts** d'una cacera del tresor són:

1. *Introducció*: consisteix en la presentació del tema, treball o activitat que es desplegarà.
2. *Preguntes*: es plantegen una sèrie de preguntes, que l'alumnat podrà respondre fent una recerca per Internet.
3. *La gran pregunta*: generalment és una pregunta final, que permet a l'alumnat que demostre els coneixements que ha anat adquirint en la recerca d'informació prèvia.
4. *Recursos d'Internet*: és un recull d'adreces que tenen a veure amb el tema a treballar i referides a les preguntes que s'han de contestar.

3.7. RESUM

3.8. COMPROVACIÓ

RESUM

1

COMUNICACIÓ I TEXTOS

L'entrevista administrativa o l'entrevista laboral és un tipus de text conversacional on predomina l'ús d'un llenguatge mitjanament formal. En aquesta entrevista s'obtenen les dades personals, els coneixements i les aptituds de l'entrevistat, amb l'objectiu de seleccionar els candidats adequats per a un lloc de feina.

El **reportatge** és un gènere periodístic narratiu que pretén d'informar sobre uns fets que el reporter o reporteria ha investigat o ha observat directament. Al contrari que en la notícia, la temàtica cal que siga d'absoluta actualitat i l'autor/-a no intenta de ser completament objectiu/-va. El contingut de l'article se sol subdividir en parts per aconseguir una claredat expositiva més gran.

LITERATURA

Els textos literaris se solen classificar en quatre gèneres: **narrativa, poesia, teatre i assaig**.

a) La **narrativa** conta la història d'un/-s personatge/-s que passa en un lloc i en un temps determinats.

b) La **poesia** transmet les emocions i les sensacions de l'autor. El llenguatge és molt elaborat. Hi tenen molta importància certs recursos formals com el ritme, la rima i les figures retòriques.

c) El **teatre** participa de la literatura i de l'espectacle. Com la narració té uns personatges que desenvolupen una història; però en el teatre el diàleg és la tècnica bàsica. Com a espectacle, el teatre es realitza en un escenari i amb l'ajuda de l'escenografia i de la interpretació dels personatges.

d) L'**assaig** és un gènere en prosa que reflexiona sobre temes d'actualitat o d'interès universal.

LES PERSONES I LES LLENGÜES

El llenguatge és la capacitat humana de **comunicar**-nos fent servir una **llengua**. Tots els éssers humans naixem amb aquesta capacitat i, després, la desenvolupem per mitjà del contacte amb la societat.

En l'acte de la comunicació intervenen els elements següents: l'**emissor**, el **receptor**, el **missatge**, el **canal**, el **context** i el **codi**.

El nostre ús de la llengua **varia** d'acord amb els elements que participen en l'acte de la comunicació.

CONEGUEM LA LLENGUA

Lèxic

- Els esports.
- El llenguatge del futbol.
- Polisèmia i monosèmia (i)
  - Les **paraules polisèmiques** són aquelles que tenen més d'un significat.
  - Les **paraules monosèmiques** són aquelles que només tenen un significat.

Morfologia i sintaxi

- Les categories gramaticals o classes de mots són les següents: **substantius** o **noms**; **adjectius** qualificatius; **determinants**: articles determinats (*la meua*), possessius (*la meua*), demostratius (*aquell cinquè*), numerals (*dues perícules*), indefinits..., **pronoms**; **verbs**; **adverbis**; **preposicions** i **conjuncions**.
- L'oració (i): consta de **subjecte** (que pot ser el·liti) i de **predicat**.

Fonètica i ortografia

- El **codi gràfic** de la llengua consta de **lletres** (a, b, c, d...) i **dígrafs** i **lletres compostes** (ix, eg, ss...).
- Els **signes de puntuació** serveixen per a indicar les pauses i l'entonació que hem de fer en una lectura adequada d'un text.

32

COMPROVACIÓ

1

- Digues el nom de deu esports olímpics i un objecte amb què es juga en cadascun.
- Escriu un article sobre la història i l'evolució d'algun esport de 10-15 línies.
- Defineix els gèneres literaris de poesia, de narrativa, de teatre i d'assaig.
- A partir del que et suggerisca la paraula AMOR, escriu quatre petits textos (4 a 8 línies) de cada gènere: poesia, narrativa, teatre i assaig.
- Escriu el missatge que pot anar bé amb aquestes situacions:

SITUACIÓ 1

Emissor: Un xic jove.
Receptor: Una dona més gran que l'emissor.
Missatge o text: .....
Canal: Oral.
Context: L'emissor i el receptor són veïns però no es coneixen. L'emissor no sap engagar l'escalfador de l'aigua. L'emissor demana al receptor si li ho pot explicar. El receptor li ho explica molt amablement. Els dos s'expressen de manera formal.
Codi: Lingüístic (valencià).

SITUACIÓ 2

Emissor: Un xic jove.
Receptor: Una xica de la mateixa edat.
Missatge: .....
Canal: Oral.
Context: L'emissor i el receptor són veïns; es coneixen des de fa temps. L'emissor no sap engagar l'escalfador de l'aigua. L'emissor demana al receptor si li ho pot explicar. El receptor li ho explica molt amablement. Els dos s'expressen de manera poc formal.
Codi: Lingüístic: valencià

- Escriu tres frases en què utilitzes el vocabulari del futbol.
- Quina diferència hi ha entre polisèmia i monosèmia? Posan dos exemples en cada cas.
- Digues la categoria gramatical de les paraules següents:
aladroc → *premeu* → *fort* → *cedrellosa* → *li* → *gens* → *perquè* → *sense*
- Digues quin és el subjecte i el predicat de les frases següents.
 a) Enguany hi ha fet molt de fred en hivern.   b) Nosaltres anirem d'excursió diumenge.
 c) Jordi i Anna estudien informàtica.   d) No vam ser nosaltres.
- Subratlla les oracions simples.
 a) Tinc fam perquè encara no he dinat.   b) No es pot fumar als llocs públics.
 c) Demà vindrà el meu oncle de visita.   d) Entra i tanca la porta.
- Completa amb la lletra o amb el dígraf que corresponga:
munt...a, despa..., anàli...i, anali...ar; bo...eria, bo..., compa...ià, co...egi
- Posa el punt, la coma o el punt i coma segons convinga en cada cas.
 a) En el paratge natural he vist ànecs llebres coralls i peixos diversos.
 b) Robert el meu germà m'ha telefonat.
 c) Sembla que plourà hauré d'agafar el paraigua.
 d) Encara no tinc divuit anys no obstant m'agradaria poder votar.

33

El **Resum** arreplega de forma breu els aspectes més importants que han aparegut en cada unitat. Vol actuar com a mitjà per a sistematitzar els conceptes bàsics treballats; una petita ajuda per a l'alumnat a l'hora de fer els seus propis resums i apunts per a preparar els exàmens. Hi distingim els apartats: «Comunicació», «Literatura», «Les persones i les llengües» i «Coneguem la llengua».

Al final de cada unitat trobareu una sèrie d'activitats d'**avaluació**. Convé que l'alumne les faça alhora que revisa el treball que s'ha dut a terme. Són fonamentalment activitats d'autoavaluació. Caldrà que vosaltres prepareu els vostres propis recursos d'avaluació que abasten les quatre habilitats; aqueixa és l'única garantia que l'instrument d'avaluació s'ajuste al que realment heu fet (heu pogut) fer a classe.

Per a la revisió i la **correcció dels textos escrits** dels alumnes podem guiar-nos per alguna de les alternatives següents (cf. Daniel Cassany, *Reparar l'escriptura. Didàctica de la correcció de l'escrit*, Graó-ICEUB, Barcelona, 1993):

- A partir del comentari que fa el professor o professora d'un dels textos produït pels alumnes, cadascú s'autocorregeix l'escrit.
- Cada alumne intercanvia l'escrit amb un altre company o companya, comparen els resultats i anoten les observacions que després hauran de comunicar a la resta de la classe.
- Seleccionem una producció escrita per cada grup de treball. El grup corregeix l'escrit i la persona que fa de portaveu n'exposarà les observacions. L'autor o l'autora de l'escrit haurà d'explicar aquestes observacions.
- El professor o professora pot arreplegar els escrits, corregir-los tots i retornar-los als alumnes perquè els refacen en funció de les observacions que els haurà fet. Aquesta possibilitat implica menys participació de l'alumnat i una càrrega excessiva per al docent; a més, no sempre té repercussió en la millora de les produccions escrites.

Per a l'anàlisi, la revisió i la correcció de les produccions orals dels alumnes convé que els professors elaboren una fitxa de valoració que podria seguir aquest esquema. Convé que els alumnes tinguin al davant aqueixa fitxa i que participen en l'avaluació pròpia i dels companys/-es:

FITXA DE VALORACIÓ DE L'EXPRESSIÓ ORAL

Correcció lingüística:

- Pronunciació: finals consonàntics, fricatives, laterals, vocalisme, enllaços...
- Lèxic: barbarismes, imprecisions ...
- Morfosintaxi: concordances, connectors, pronominalització...

Claredat en l'expressió: articulació, volum, ritme, repeticions, rectificacions...

Força expressiva: manteniment de l'atenció, entonació, expressivitat, gesticulació...

Contingut de l'expressió (coherència i cohesió textual): adequació al context, estructura textual, claredat d'idees, ordenació de les idees, selecció de les idees...

Observacions.

4. OBJECTIUS ESPECÍFICS I COMPETÈNCIES de VALENCIÀ 2n ESO: Llengua i Literatura

UNITAT 1: L'ESPORT: PARTICIPAR, COMPETIR, GAUDIR

En acabar la unitat, els aprenents han de ser capaços de:

1. Expressar oralment i per escrit les preferències en els esports i en les activitats de lleure.
2. Conèixer i saber emplenar fitxes administratives d'inscripció.
3. Elaborar i representar entrevistes orals de caràcter administratiu on s'hi demanen dades personals, coneixements i aptituds de l'entrevistat.
4. Interpretar i elaborar textos de temàtica esportiva com les cròniques, les retransmissions radiofòniques i els reportatges sobre esports.
5. Distingir les característiques més rellevants dels gèneres literaris: poesia, narrativa, teatre i assaig.
6. Redactar textos literaris basats en l'expressió de vivències personals de cada un dels gèneres literaris.
7. Reconèixer les diferències entre llenguatge i llengua.
8. Analitzar diferents situacions comunicatives atenent els elements que participen en cada acte de comunicació.
9. Utilitzar el vocabulari relacionat amb els estris de l'esport.
10. Aplicar els conceptes de polisèmia i monosèmia.
11. Identificar les categories gramaticals o classes de mots.
12. Saber i analitzar els components bàsics de l'oració: subjecte i predicat.
13. Saber l'alfabet i distingir-hi les lletres, els dígrafs i les lletres compostes.
14. Utilitzar els signes de puntuació (el punt, la coma i el punt i coma).
15. Dissenyar un collage digital sobre els esports a partir d'una aplicació web.
16. Crear un *booktrailer* i dossier («portafoli») de lectura al voltant de la literatura.

UNITAT 2: DEL ZOÒTROP AL 3D, LA MÀGIA DE L'ANIMACIÓ

En acabar la unitat, els aprenents han de ser capaços de:

1. Distingir tema i argument.
2. Explicar oralment i per escrit el tema, el gènere i l'argument de pel·lícules d'actualitat i de pel·lícules il·lustrades amb vinyetes.
3. Expressar oralment l'opinió personal sobre un gènere cinematogràfic determinat.
4. Participar activament en jocs d'endevinalles relacionats amb el món del cinema.
5. Valorar positivament l'ús de la nostra llengua en el món del cinema.
6. Saber les característiques i l'estructura de diferents gèneres narratius: el conte, la novel·la, la faula i la rondalla.
7. Expressar oralment i per escrit el tema i l'estructura d'un text narratiu.
8. Narrar de viva veu contes bé coneguts o bé inventats col·lectivament, fent servir recursos lingüístics que intenten atraure l'atenció de l'oient i plàstics, com ara, les il·lustracions amb dibuixos.
9. Valorar el treball dels companys fent servir fitxes d'observació que avaluen les narracions realitzades.

10. Explicar la variació lingüística com a resultat de l'adequació a situacions comunicatives diverses.
11. Conèixer els diferents tipus de variació lingüística: la variació geogràfica, la variació social, la variació temporal o diacrònica i la variació funcional.
12. Expressar-se oralment en públic amb una consciència adequada i amb un control suficient del llenguatge corporal i del temor.
13. Avaluar la competència comunicativa de diferents parlants en situacions concretes mitjançant l'aplicació d'una fitxa d'observació. Aquest objectiu serà present en la resta d'unitats; així, doncs, i per evitar reiteracions, només el formularem ací.
14. Utilitzar el vocabulari relacionat amb els oficis, especialment els relacionats amb el món del cinema.
15. Ser conscients del fenomen de la polisèmia i ser capaç de cercar, quan caldrà, expressions més precises.
16. Analitzar l'oració en els components; en aquest cas, el sintagma nominal (SN) i el sintagma verbal (SV).
17. Identificar i analitzar el complement del nom (CN) del SN.
18. Utilitzar els pronoms personals forts.
19. Aplicar la correspondència entre el so i la grafia de les consonants.
20. Utilitzar els signes de puntuació (els dos punts i els punts suspensius).
21. Fer servir nous recursos digitals: realitat augmentada.
22. Fer servir mitjans digitals al voltant del cinema.

UNITAT 3: CONEIX EL FUTUR I SERÀ TEU

En acabar la unitat, els aprenents han de ser capaços de:

1. Interpretar textos instructius, com ara les prediccions de l'horòscop.
2. Saber i prendre una actitud crítica davant els costums, les supersticions i les tècniques endevinatòries més arrelades en les nostres tradicions.
3. Analitzar l'estructura de textos predictius, com ara els horòscops i els butlletins meteorològics. . .
4. Descriure oralment i per escrit les característiques físiques i psicològiques (positives i negatives) de personatges coneguts.
5. Llegir i gaudir amb la lectura de textos narratius, com ara la novel·la *El mecanoscrit del segon origen*.
6. Identificar les característiques de textos narratius, com ara la novel·la.
7. Conèixer els diferents tipus de novel·la pel que fa a la temàtica.
8. Identificar les diferents veus d'un text narratiu.
9. Conèixer les diferències entre un narrador historiador i un narrador-actor.
10. Conèixer les característiques del diàleg d'estil directe i el d'estil indirecte.
11. Conèixer algunes dades bàsiques sobre l'evolució de la novel·la des de l'edat mitjana fins als nostres dies.
12. Conèixer dades bàsiques sobre la vida i l'obra d'algun dels nostres novel·listes més rellevants.
13. Mostrar actituds positives cap a la investigació mitjançant l'accés a fonts de documentació escrita i audiovisual entorn la vida i l'obra dels nostres novel·listes.
14. Identificar el registre lingüístic que s'utilitza en una situació comunicativa determinada.
15. Conèixer els noms dels signes del horòscop tradicional i xinès.
16. Utilitzar el vocabulari relacionat amb els vents del món i els fenòmens meteorològics.
18. Distingir mots homòfons de mots homògrafs.
19. Identificar i analitzar les classes d'oracions segons el predicat en atributives, predicatives i impersonals.

20. Utilitzar les formes dels pronoms febles (forma reforçada, elidida, reduïda i plena).
21. Aplicar els conceptes de síl·laba, síl·laba àtona i tònica, diftong i hiat, les normes d'accentuació i l'ús de la dièresi.
22. Crear avatars digitals.
23. Fer servir recursos digitals amb una *miniquest* al voltant de la nostra literatura.

UNITAT 4: QUINA CARA QUE FAS!

En acabar la unitat, els aprenents han de ser capaços de:

1. Explicar de viva veu i amb fluïdesa les diferents expressions de la cara i els estats d'ànim de les persones segons aqueixa expressió.
2. Analitzar les marques lingüístiques dels textos descriptius: el retrat.
3. Elaborar retrats segons el tipus de descripció.
5. Reconèixer el retrat i l'autoretrat com a subgènere literari de la descripció.
6. Conèixer i identificar els recursos expressius de la descripció com les sèries adjectivals, la metàfora, la comparació, les enumeracions i l'ús de situacionals.
7. Utilitzar els recursos expressius de la descripció en retrats literaris.
8. Valorar i reconèixer l'argot com a fenomen de la variació social de la llengua.
9. Produir textos orals i escrits en registres diversos i en registre mitjà, quant a la formalitat.
10. Utilitzar el vocabulari, les frases fetes i les malalties relacionades amb les parts del cos.
11. Identificar el concepte d'antonímia i aplicar-lo com a recurs per a la precisió en l'expressió.
12. Distingir i analitzar les classes d'oracions predicatives en actives i passives i en transitives, intransitives, reflexives i recíproques.
13. Conèixer el concepte de complement verbal i identificar el complement directe (CD).
14. Utilitzar les formes dels pronoms febles de complement directe (determinat; indeterminat, quantificat o indefinit; neutre o oració subordinada equivalent a un demostratiu neutre).
15. Discriminar fonèticament els sons vocàlics de la e oberta i tancada i de la o oberta i tancada i fer la correspondència ortogràfica que es deriva en les normes d'accentuació.
16. Utilitzar els signes de puntuació (el parèntesi i el guió).
17. Utilitzar una aplicació web per tal de crear autoretrats digitals.
18. Conèixer recursos digitals referits a la moda.

UNITAT 5: AMICS I COMPANYS!

En acabar la unitat, els aprenents han de ser capaços de:

1. Expressar oralment i per escrit gustos i preferències en les relacions amoroses i d'amistat.
2. Conèixer i valorar el diari personal com a text personal i com a gènere literari.
3. Identificar els elements lingüístics característics del diari personal.
4. Redactar un fragment d'un diari personal.
5. Reconèixer la poesia lírica com a gènere literari especialment indicat per a expressar els sentiments humans.
6. Identificar els principals recursos formals i tradicionals de la poesia lírica: les regles mètriques, les estròfiques i les rítmiques.
7. Valorar positivament que tota llengua, i també la nostra, és un conjunt de varietats geogràfiques.

8. Conèixer els territoris on es parla la nostra llengua.
9. Utilitzar el vocabulari relacionat amb les parts del dia i amb les activitats que fem al llarg del dia.
10. Identificar el concepte de sinonímia com a mecanisme per a enriquir la capacitat de comunicació i de precisió en l'expressió i fer-lo servir en contextos donats.
11. Fer servir els geosinònims més importants i corrents del camp semàntic dels aliments.
12. Distingir i analitzar les classes d'oracions segons l'actitud del parlant en enunciatives (o asseveratives), interrogatives, exclamatives, imperatives (o exhortatives), optatives (o desideratives) i dubitatives.
13. Utilitzar les formes dels pronoms febles de complement indirecte (CI).
14. Sistematitzar l'ús de les formes del present d'indicatiu dels verbs irregulars *ser, estar, voler, tenir, poder* i *fer*.
15. Utilitzar els interrogatius *què, qui, quin, quina, quins, quines, quant (de), quanta, quants, quantes, on, quan, com* i *per què*.
16. Discriminar auditivament i articular correctament els sons de *servei* i de *cervell*.
17. Aplicar les normes ortogràfiques de les consonants *m, n, ny, ll* i de la semivocal *i*.
18. Utilitzar adequadament els signes de puntuació (la interrogació i l'exclamació).
19. Crear un àlbum de fotos digital.
20. Seguir el procés de treball d'una *miniquest* per tal de treballar els autors de la unitat.

UNITAT 6: POLS D'ESTRELES

En acabar la unitat, els aprenents han de ser capaços de:

1. Reconèixer i valorar els grans actors del cinema.
2. Analitzar i caracteritzar la biografia com a gènere textual narratiu.
3. Deduir, sintetitzar i verbalitzar informació partint de dades rebudes oralment, escrites o a través d'una imatge.
4. Escriure la biografia d'algú a partir de l'obtenció de dades de fonts diverses.
5. Reconèixer el teatre com a gènere literari, amb el doble vessant de text i d'espectacle.
6. Elaborar peces teatrals a partir d'un guió donat.
7. Conèixer el concepte de variació diacrònica de la llengua o variació al llarg del temps.
8. Explicar l'evolució diacrònica com a procés de canvi acumulatiu i transmés de generació en generació.
9. Identificar el català com una de les llengües romàniques.
10. Conèixer el concepte de sinonímia referit especialment als geosinònims i utilitzar-lo en contextos comunicatius concrets.
11. Identificar i analitzar els complements circumstancials (CC), el complement agent (CAgent) i els complements de règim verbal (CR).
12. Utilitzar els pronoms febles que fan les funcions de complement circumstancial (CC) i complement de règim verbal (CR).
13. Sistematitzar l'ús dels temps del passat més habituals (el passat perifràstic, el passat simple, l'imperfet d'indicatiu i el perfet).
14. Aplicar les normes de l'apostrofació i la contracció.
15. Utilitzar els signes de puntuació (les cometes).
16. Crear fotos editades a partir d'altres fotos.
17. Conèixer recursos digitals sobre el teatre a partir d'una cacera del tresor.

UNITAT 7: A L'ESTIU TOT LO MÓN VIU!

En acabar la unitat, els aprenents han de ser capaços de:

1. Expressar l'opinió pròpia sobre temes d'actualitat i d'interés per als joves.
2. Analitzar les característiques formals dels textos argumentatius com ara els articles d'opinió.
3. Elaborar textos argumentatius sobre temes diversos.
4. Conèixer l'evolució del teatre des dels orígens fins a l'actualitat.
5. Identificar els espais escenogràfics, els subgèneres i les característiques del teatre com gènere literari.
7. Valorar la varietat estàndard de la llengua com a la varietat superadora de la variació dialectal o diatòpica.
9. Fer servir la normativa lingüística en l'expressió oral formal tenint en compte l'adequació al context en què es trobe i els criteris de correcció.
11. Conèixer i distingir els conceptes de manlleu lingüístic i barbarisme.
12. Aplicar mecanismes de correcció lèxica per a evitar la introducció de barbarismes en contextos socials de minorització lingüística.
13. Explicar el concepte de vocabulari d'especialitat i distingir els textos d'especialitat dels textos col·loquials.
14. Analitzar les oracions atributives i conèixer els tipus d'atribut.
15. Entendre el concepte d'oració composta i distingir els diferents tipus d'oracions compostes.
16. Analitzar els complements atributius i el complement predicatiu i utilitzar els pronoms febles que en fan les funcions corresponents.
17. Utilitzar els adverbis i les locucions adverbials.
18. Fer servir correctament el present d'indicatiu i el present de subjuntiu.
19. Utilitzar la norma ortogràfica del guionet.
20. Realitzar correctament els enllaços, els emmudiments i les sonoritzacions derivats del context en què apareixen els sons dins la frase (fonètica sintàctica).
21. Crear codis QR.
22. Seguir el procés de treball d'una *miniquest* sobre aspectes multimedia del teatre.

5. CONTINGUTS de VALENCIÀ 2n ESO: Llengua i Literatura

	I. CONTACTE	II. COMUNICACIÓ	III. LITERATURA
UNITAT 1	L'ESPORT: PARTICIPAR, COMPETIR, GAUDIR	<ul style="list-style-type: none"> • L'entrevista administrativa o laboral • El reportatge 	<ul style="list-style-type: none"> • Els gèneres literaris
UNITAT 2	DEL ZOÒTROP AL 3D, LA MÀGIA DE L'ANIMACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> • Una de cinema: tema i argument • El cinema d'animació 	<ul style="list-style-type: none"> • Els textos narratius (1): el conte • Tipus de contes
UNITAT 3	CONEIX EL FUTUR I SERÀ TEU	<ul style="list-style-type: none"> • Els textos predictius: l'horòscop i l'oratge 	<ul style="list-style-type: none"> • Els textos narratius (i 2): la novel·la • Gèneres de la novel·la • Els diferents tipus de narradors • Els diàlegs • Els nostres novel·listes
UNITAT 4	QUINA CARA QUE FAS!	<ul style="list-style-type: none"> • El text descriptiu: el retrat 	<ul style="list-style-type: none"> • La descripció literària: el retrat i l'autoretrat

IV. LES PERSONES I LES LLENGÜES

- Les persones: éssers que es comuniquen

V. CONEGUEM LA LLENGUA

Lèxic

- Els estris de l'esport
- El llenguatge del futbol
- Polisèmia i monosèmia (1)

Morfologia i sintaxi

- Les categories gramaticals
- L'oració (1): components de l'oració (subjecte i predicat)

Ortografia i fonètica

- L'alfabet: lletres i dígrafs
- Els signes de puntuació (1): el punt, la coma i el punt i coma

VI. TALLER DIGITAL

- Collage d'esports
- Booktrailer
- Miniquest: «Reporters d'actualitat»
- Portafoli de lectura 2.0
- Test final

- L'ús de la llengua: una realitat diversa. La variació (1)

Lèxic

- Els oficis
- La polisèmia (i 2) i la precisió en l'expressió

Morfologia i sintaxi

- L'oració (2): components de l'oració (el sintagma nominal i el sintagma verbal)
- El complement del nom (CN)
- Els pronoms personals forts

Ortografia i fonètica

- La correspondència entre so i grafia: les consonants
- Els signes de puntuació (2): els dos punts i els punts suspensius

- Realitat Augmentada al teu abast!
- Cacera del tresor: «Lectors i escriptors digitals i "especials"»
- Stopmotion
- Al voltant del cinema
- Test final

- La variació (2): els registres lingüístics: col·loquial, mitjà i formal

Lèxic

- Els noms dels signes del zodíac
- Els vents del món i els fenòmens meteorològics
- L'homonímia: paraules homòfones i paraules homògrafes

Morfologia i sintaxi

- L'oració (3): les classes d'oracions segons el predicat
- Els pronoms febles (1): *em*, *et*, *es*, *ens* i *us*

Ortografia i fonètica

- La síl·laba: síl·laba tònica i síl·laba àtona
- La diftongació: diftong i hiat
- Les normes d'accentuació
- L'ús de la dièresi

- Avatars predictius
- Miniquest: «Un recorregut històric per les nostres novel·les»
- Test final

- La variació (3): La variació social: els argots

Lèxic

- Les parts del cos i la roba
- L'antonímia

Morfologia i sintaxi

- L'oració (4): les classes d'oracions predicatives
- Els complements verbals (1): el complement directe (CD)
- Els pronoms febles (2): els pronoms febles de complement directe

Ortografia i fonètica

- El vocalisme: vocals obertes i vocals tancades
- Els signes de puntuació (3): el parèntesi i el guió

- Autoretrat digital
- Cacera del tresor: «La moda digital»
- Test final

VII. RESUM

VIII. COMPROVACIÓ

	I. CONTACTE	II. COMUNICACIÓ	III. LITERATURA
UNITAT 5	AMICS I COMPANYS!	<ul style="list-style-type: none"> El diari personal Tipus de diaris 	<ul style="list-style-type: none"> La poesia La poesia narrativa i la poesia lírica L'art de fer i de recitar poemes
UNITAT 6	POLS D'ESTRELES	<ul style="list-style-type: none"> La biografia 	<ul style="list-style-type: none"> El teatre (1): molt més que literatura Els actors i les arts escèniques El text teatral. Les acotacions
UNITAT 7	A L'ESTIU, TOT LO MÓN VIU!	<ul style="list-style-type: none"> El text argumentatiu 	<ul style="list-style-type: none"> Teatre (i 2): dels orígens a l'actualitat

IV. LES PERSONES I LES LLENGÜES	V. CONEGUEM LA LLENGUA	VI. TALLER DIGITAL	VII. RESUM VIII. COMPROVACIÓ
<ul style="list-style-type: none"> La variació (4): la variació geogràfica Els dialectes (1) 	<p>Lèxic</p> <ul style="list-style-type: none"> Les parts del dia La sinonímia (1) <p>Morfologia i sintaxi</p> <ul style="list-style-type: none"> L'oració (5): les classes d'oracions segons l'actitud del parlant Els complements verbals (2): el complement indirecte (CI) Morfologia verbal (1): revisió dels verbs irregulars Els interrogatius <p>Ortografia i fonètica</p> <ul style="list-style-type: none"> L'ortografia de <i>m, n, ny, ll, i</i> Els signes de puntuació (4): la interrogació i l'exclamació 	<ul style="list-style-type: none"> Àlbum de fotos digital <i>Miniquest</i>: «Artistes i poetes» Test final 	
<ul style="list-style-type: none"> La variació (5): la variació diacrònica La llengua al llarg del temps 	<p>Lèxic</p> <ul style="list-style-type: none"> La sinonímia (i 2): els geosinònims <p>Morfologia i sintaxi</p> <ul style="list-style-type: none"> Els complements verbals (3): els complements circumstancials (CC), el complement agent (CAgent) i els complements de règim verbal (CR) Els pronoms febles en funció de CC Morfologia verbal (2): revisió dels temps del passat <p>Ortografia i fonètica</p> <ul style="list-style-type: none"> L'apostrofació i la contracció Els signes de puntuació (i 5): les cometes 	<ul style="list-style-type: none"> Una foto original Cacera del tresor: «Vivint el teatre» Test final 	
<ul style="list-style-type: none"> La variació estàndard 	<p>Lèxic</p> <ul style="list-style-type: none"> Els manlleus i els barbarismes lèxics El vocabulari especialitzat <p>Morfologia i sintaxi</p> <ul style="list-style-type: none"> L'oració (6): les oracions atributives L'oració (i 7): les oracions compostes Els complements verbals (i 4): els complements atributius i el complement predicatiu L'adverbi Morfologia verbal (3): revisió del present d'indicatiu i del present de subjuntiu <p>Ortografia i fonètica</p> <ul style="list-style-type: none"> El guionet La fonètica sintàctica: els enllaços, els emmudiments i les sonoritzacions 	<ul style="list-style-type: none"> Codis QR en valencià <i>Miniquest</i>: «Una visió multimèdia del teatre» Test final 	

6. CRITERIS D'AVALUACIÓ de VALENCIÀ 2n ESO: Llengua i Literatura

Bloc 1: Escoltar i parlar

BL1.1. Participar activament i respectuosament en col·loquis i debats regulats per a prendre decisions col·lectives, expressant el desacord de manera assertiva, seguint les indicacions del moderador i exposant de forma clara i ordenada les conclusions, utilitzant el lèxic adequat al nivell educatiu i les estratègies d'interacció oral.

CC: CCLI CAA CSC

BL1.2. Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, donar suport a companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions, així com utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies.

CC: CCLI SIEE CSC

BL1.3. Interpretar textos orals i audiovisuals de genres, tipologies i registres diferents, especialment instructius i expositius, propis dels àmbits personal, acadèmic i social, analitzant les característiques formals i de contingut i els elements no verbals, especialment la gestualitat, la dicció i el to, utilitzant, amb ajuda, les estratègies de comprensió oral adequades al text i al propòsit de l'escolta.

CC: CCLI CAA CSC

BL1.4. Produir de forma oral, amb el suport de les TIC i l'ajuda del professor, textos breus dels àmbits personal, acadèmic i social, de temes relacionats amb el currículum, especialment de tipologia textual instructiva i expositiva, utilitzant les estratègies d'expressió oral i els elements no verbals adequats a la situació comunicativa i a l'objectiu proposat, i aplicant les propietats textuais i el lèxic adequat al nivell educatiu, per a practicar aprenentatges lingüístics i estructurar el pensament.

CC: CCLI CAA CEC SIEE

BL1.5. Avaluar, amb l'ús de guies i gravacions, les produccions orals pròpies i dels companys, atenent la quantitat, qualitat, rellevància, pertinència i claredat i les normes de prosòdia, per a progressar en la competència comunicativa oral.

CC: CCLI CAA

BL1.6. Reconèixer els estudis i professions vinculats als coneixements del nivell educatiu i identificar els coneixements, habilitats i competències que demanen per a relacionar-les amb les seues fortaleces i preferències.

CC: CSC SIEE

Bloc 2: Llegir i escriure

BL2.1. Interpretar textos escrits en suports diversos, dels àmbits personal, acadèmic i social, de tipologies diverses (aprofundint en els recursos expressius dels narratius i descriptius, centrant-se en els instructius de forma autònoma, i en els expositius amb supervisió, i iniciant-se en els argumentatius amb ajuda de guies), a través de l'anàlisi dels elements formals i de contingut propis del nivell acadèmic, i utilitzant les estratègies de comprensió lectora adequades al text i a l'objectiu de la lectura, per a construir el significat global del text i com a suport a les tasques d'aprenentatge.

CC: CCLI CAA CSC

BL2.2. Planificar i escriure, amb adequació, coherència, cohesió, correcció ortogràfica i gramatical i lèxica del nivell educatiu, textos en suports diversos, dels àmbits personal, acadèmic i social, de diverses tipologies (especialment instructius de forma autònoma, expositius amb supervisió, argumentatius amb ajuda de guies, descripcions tècniques, guions narratius, etc.), aplicant les estratègies del procés d'escriptura i utilitzant un llenguatge no discriminatori.

CC: CCLI CAA CSC SIEE

BL2.3. Avaluar, amb la col·laboració dels companys, els textos escrits propis o aliens, com a part del procés d'escriptura, identificant els errors d'adequació, coherència, cohesió i correcció del nivell educatiu i resolent els dubtes de forma reflexiva i dialogada, amb l'ajuda de diccionaris impresos o digitals i altres fonts de consulta.

CC: CCLI CAA

BL2.4. Sintetitzar textos orals i escrits instructius i expositius utilitzant esquemes, taules i resums; seleccionant les informacions essencials; generalitzant informacions relacionades, i elaborant un text coherent i cohesionat que no reproduïska literalment parts del text original, per a usar la informació en l'aprenentatge o en la realització de projectes de treball.

CC: CCLI CAA

BL2.5. Realitzar amb creativitat tasques o projectes de treball individuals o col·lectius, amb l'ajuda del professorat, sobre temes motivadors per a l'alumnat, seguint les fases del procés d'un projecte de treball, per a obtenir un producte final original de caràcter instructiu o expositiu, en que s'esmenten les fonts d'informació, adoptant un punt de vista crític i creatiu, i fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats; adaptar-lo a canvis i imprevistos transformant les dificultats en possibilitats; avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final, i comunicar de forma personal els resultats obtinguts.

CC: CAA SIEE

BL2.6. Realitzar projectes de treball individuals i en equips cooperatius, sobre temes del currículum (amb especial interès per les obres literàries) o sobre temes socials, científics i culturals, del nivell educatiu, buscant i seleccionant informació en mitjans digitals de forma contrastada; crear continguts per mitja d'aplicacions informàtiques d'escriptori, i col·laborar i comunicar amb altres filtrant i compartint informació i continguts digitals de forma segura i responsable.

CC: CD CAA SIEE

BL2.7. Realitzar, amb ajuda de guies, de forma eficaç, tasques o projectes, tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient se les seues fortaleeses i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el desenrotllament i actuar amb flexibilitat buscant amb suport solucions alternatives.

CC: SIEE

Bloc 3: Coneixement de la llengua

BL3.1. Identificar i classificar les distintes categories gramaticals que componen un text establint la concordança gramatical entre estes, analitzant-les morfològicament i reconeixent el paper gramatical i semàntic que exercixen en el discurs; utilitzar-les correctament en la comprensió i creació de textos instructius i expositius.

CC: CCLI CAA

BL3.2. Crear i revisar textos escrits aplicant correctament les normes ortogràfiques de la llengua pròpies del nivell educatiu.

CC: CCLI CAA

BL3.3. Identificar els distints procediments de creació del lèxic, propis del nivell, distingint entre els morfològics i els préstecs d'altres llengües, per a enriquir el vocabulari.

CC: CCLI CAA

BL3.4. Explicar el canvi semàntic que afecta el significat de les paraules i les seues causes, identificant els seus mecanismes (paraules tabú i eufemismes) i el significat de frases fetes i refranys per a diferenciar els usos connotatius i denotatius del llenguatge.

CC: CCLI CAA

BL3.5. Identificar subjecte i predicat en l'oració simple, així com els complements del verb adequats al nivell, per mitja de l'anàlisi morfosintàctica, per a expressar-se i redactar textos expositius i instructius de diverses modalitats oracionals amb major correcció i propietat.

CC: CCLI CAA

BL3.6. Reconéixer els elements de la comunicació que intervenen en textos instructius i expositius i justificar si complixen les propietats textuais, atenent la coherència i cohesió, pròpies del nivell educatiu, per a, després d'un procés de reflexió, realitzar un ús adequat de la llengua.

CC: CCLI CAA CSC

BL3.7. Reconéixer les diferents llengües que conformen la realitat plurilingüe d'Europa, explicar-ne els trets característics i establir la distribució geogràfica d'eixes llengües, per a enriquir-se i desenrotllar una actitud respectuosa cap a un entorn plurilingüe i pluricultural.

CC: CCLI CSC

Bloc 4: Educació literària

BL4.1. Realitzar lectures d'obres literàries pròximes als seus gustos, triades lliurement o a proposta del professor, en silenci, en veu alta o participant en dramatitzacions de textos adequats al nivell, aplicant, de manera guiada, tècniques expressives i teatrals.

CC: CCLI SIEE CEC

BL4.2. Elaborar un portfolio, amb una selecció de documents i creacions realitzats a partir de lectures, literàries i no literàries, pròximes als seus interessos, de forma reflexiva i crítica.

CC: CCLI SIEE CEC

BL4.3. Exposar, en suports diversos, orals i escrits, amb la supervisió del professor, les conclusions crítiques i raonades, sobre les connexions entre la literatura, les arts i la ciència, analitzant, i comparant obres, personatges, temes i tòpics universals en creacions de diferent naturalesa.

CC: CCLI CAA SIEE CEC

BL4.4. Analitzar, amb la supervisió del professor, un corpus de textos literaris, seleccionats entorn d'un tema o tòpic comú, com a forma d'aproximació a la literatura, identificant els trets essencials de l'època i les característiques del gènere i realitzant un comentari de forma i contingut per a expressar raonadament les conclusions extretes, per mitja de la formulació d'opinions personals.

CC: CCLI CAA CEC SIEE